

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,

faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-

Nr. (1.20-05E)3-

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO PAKARTOTINIS TEIKIMAS

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija parengė ir pakartotinai teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. 553 „Dėl elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų kainos dalinio kompensavimo, skirto elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų buitinių vartotojų išlaidoms už suvartotą elektros energiją ir (ar) suvartotas gamtines dujas sumažinti, taikymo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas patikslintas po 2022 m. gruodžio 13 d. ministerijų atstovų tarpinstitucinio pasitarimo (įvertintos ir darbo tvarka suderintos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktos pastabos dėl Nutarimo projekto).

Lietuvos Respublikos Seimas 2022 m. gruodžio 13 d. priėmė Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 7, 9, 16, 17, 20, 43, 44, 46, 51, 69, 71, 72¹, 75¹ straipsnių ir vienuoliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo, Įstatymo papildymo 46³ ir 72¹ straipsniais ir 71¹ straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymą (toliau – Įstatymas), kuriame nustatyta, kad Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) priima sprendimą dėl skirtumo, susidariusio dėl Tarybos nustatytų ir faktinių elektros energijos išsigijimo technologinėms reikmėms kainų ir dėl Tarybos nustatytų ir prognozuojamų elektros energijos išsigijimo technologinėms reikmėms kainų už likusį laikotarpį, kurį galioja nustatytos perdavimo ir (ar) skirstymo paslaugos kainos ir tarifai, ir pagrįstų sąnaudų, įvertinimo nustatant atskirą, papildomą dedamąją prie persiuntimo paslaugos kainos. Atsižvelgdami į tai, kad Įstatymas dar neįsigaliojo, teikiame Nutarimo projektą, kuriame nenustatomi elektros energijos kainos dalies kompensavimo dydžiai papildomai dedamajai prie elektros energijos persiuntimo paslaugos kainos, kuri nustatoma įvertinus skirtumus, susidariusius dėl Tarybos nustatytų ir faktinių elektros energijos išsigijimo technologinėms reikmėms kainų ir dėl Tarybos nustatytų ir prognozuojamų elektros energijos išsigijimo technologinėms reikmėms kainų per laikotarpį, kurį galioja nustatytos 2022 m. elektros energijos persiuntimo paslaugos kainos ir tarifai, kompensuoti. Vyriausybės nutarimo projektą dėl minėtų elektros energijos kainos dalinio kompensavimo dydžių nustatymo Energetikos ministerija pateiks Vyriausybei artimiausiu metu. Atitinkamai artimiausiu metu Vyriausybei bus pateiktas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. spalio 26 d. nutarimo Nr. 1062 „Dėl Paramos, skirtos elektros energetikos nebuitinių vartotojų išlaidoms už suvartotą elektros energiją sumažinti, skyrimo ir administravimo tvarkos“ pakeitimo“ projektas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19² straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė, atsižvelgdama į Tarybos pateiktą informaciją ir į atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme daliniam kompensavimui numatytą lėšų dydį, turi nustatyti minimalią 1 kWh elektros energijos kainos ribą, žemiau kurios dalinis kompensavimas netaikomas, dalinio kompensavimo 1 kWh elektros energijos ir (ar) 1 m³ gamtinių dujų dydžius elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų buitiniams vartotojams, dalinio kompensavimo taikymo laikotarpį ir patvirtinti dalinio kompensavimo taikymo ir administravimo tvarkos aprašą.

Energetikos ministerija, vadovaudamasi Energetikos įstatymo 19² straipsnio 3 dalimi, kreipėsi į Tarybą, prašydama pateikti informaciją dėl dalinio kompensavimo dydžių (skaičiavimus, pagrindimą ir siūlomus dalinio kompensavimo dydžius). Taryba tokią informaciją Energetikos ministerijai ir Vyriausybei pateikė 2022 m. lapkričio 15 d. raštu Nr. R2-()-728 ir patikslino 2022 m. lapkričio 16 d. raštu Nr. R2-()-7331 (toliau – Tarybos raštas), kuris pridedamas prie šio teikimo.

Nutarimo projekte pirmiausia siūloma nustatyti minimalią 1 kWh elektros energijos kainos ribą, žemiau kurios elektros energijos dalinis kompensavimas netaikomas (neįskaičiuojant dalinio kompensavimo, skirto papildomai dedamajai prie elektros energijos persiuntimo paslaugos kainos kompensuoti). Siūloma nustatyti kainos riba – 28,00 ct/kWh su pridėtinės vertės mokesčiu (toliau – PVM) arba atitinkamai 23,14 ct/kWh be PVM. Toks dydis siūlomas dėl to, kad Energetikos įstatyme (19² straipsnio 1 dalis), Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatyme (19 straipsnio 18 dalis) ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme (69 straipsnio 8 dalis) minimas daugiau kaip 40 proc. elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų kainos augimas, kaip dydis, kuris nebūtų palankus vartotojui ir neigiamai jį paveiktų. Atkreiptinas dėmesys, kad esant mažesnei kaip 1 kWh elektros energijos buitiniams vartotojams kainai, nepakaktų valstybės biudžeto lėšų daliniam kompensavimui.

Elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 8 dalyje numatyta, kad Taryba priima sprendimą dėl skirtumo, susidariusio dėl Tarybos nustatytų ir faktinių kainų ir dėl Tarybos nustatytų ir prognozuojamų kainų per likusį laikotarpį, kurį galioja nustatyti visuomeniniai elektros energijos tarifai, ir pagrįstų sąnaudų ir Tarybos sprendimais numatytų sąnaudų skirtumų, patirtų iki 2022 m. gruodžio 31 d., įskaitant ir tokių sąnaudų skirtumo pinigų kainą (skolinimosi sąnaudas, kurios įvertinamos Tarybos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų viršutinių ribų metodikoje nustatyta tvarka), taip pat šio įstatymo 60 straipsnio 3 dalyje nurodytų sąnaudų Tarybos nustatyta tvarka ir sąlygomis įvertinimo nustatant papildomą dedamąją prie persiuntimo paslaugos kainos. Atsižvelgdama į tai ir įvertinusi visuomeninio elektros energijos tiekėjo nurodytus skirtumus, susidariusius dėl Tarybos 2022 m. nustatytos ir rinkoje faktiškai susiformavusios elektros energijos įsigijimo kainos, Taryba apskaičiavo papildomos dedamosios prie elektros energijos persiuntimo paslaugos kainos kompensavimo dydį už 2022 m elektros energijos buitiniams vartotojams. Nutarimo projekte Nr. 1 1 punktu keičiamo nutarimo 1.4.1 papunktyje siūloma nustatyti papildomos dedamosios prie elektros energijos persiuntimo paslaugos kainos ir kompensavimo dydį – 4,81 ct/kWh su PVM arba 3,98 ct/kWh be PVM, taip pat įtvirtinant nuostatas, kad dėl šių susidariusių skirtumų lėšos turi būti išmokėtos iki 2022 m. gruodžio 31 d. Šios papildomos dedamosios prie persiuntimo paslaugos kainos kompensavimo suma iki 2022 m. gruodžio 31 d. iš viso sudarytų apie 61,61 mln. Eur be PVM ir 74,55 mln. Eur su PVM (tiksliai suma 74 548 664 Eur su PVM).

Vadovaujantis Energetikos įstatymo 19² straipsnio 1 dalimi, kai Tarybos prognozuojami elektros energijos tarifai, palyginti su taikomais tarifais, didėja daugiau kaip 40 procentų, siekiant sumažinti energijos išlaidas elektros energijos buitiniams vartotojams, įvertinus valstybės finansines galimybes, iš valstybės biudžeto lėšų kompensuojama energijos kainos dalis. Taryba 2022 m. rugsėjo 19 d. raštu Nr. R2-(RPS)-5586 kreipėsi į buitiniams vartotojams elektros energiją tiekiančius nepriklausomus elektros energijos tiekėjus su prašymu pateikti informaciją apie turimus vartotojus, jiems taikomus fiksuotus ir kintamus elektros energijos tarifus 2023 m. I pusm. ir šių vartotojų suvartojimą, siekiant įvertinti 2023 m. I pusmečiui reikalingas elektros kompensacijas šiems vartotojams, galutinei elektros energijos kainai esant didesnei kaip 28 ct/kWh su PVM. Taryba elektros energijos tiekimo kainos, susijusios su elektros energijos įsigijimo sąnaudomis, dalies kompensavimo dydžiui apskaičiuoti naudojo šią nepriklausomų tiekėjų pateiktą duomenimis ir Tarybos rašte nurodytomis atitinkamomis pagrįstomis prielaidomis apie garantinio elektros energijos tiekėjo buitinius elektros energijos vartotojus, visuomeninio elektros tiekėjo rinkos liberalizavimo III etapo vartotojus. Atsižvelgiant į tai Nutarimo projektu Nr. 1 siūloma nustatyti elektros energijos tiekimo kainos, susijusios su elektros energijos įsigijimo sąnaudomis, dalies kompensavimo dydį – 28,5 ct/kWh su PVM arba 23,55 ct/kWh be PVM. Elektros energijos tiekimo kainos daliai, susijusiai su elektros energijos įsigijimo sąnaudomis, 2023 m. kainos kompensavimo prognozuojama suma (visiems elektros energijos tiekėjams ir garantiniam elektros tiekėjui) sudarytų apie 212,48 mln. Eur be PVM ir 257,1 mln. Eur su PVM.

Gamtinių dujų įstatymo 9 straipsnio 18 dalyje nustatyta, kad skirtumas, susidaręs tarp atitinkamo laikotarpio sumažintos prognozuotos ir faktinės gamtinių dujų (produkto) kainos, skirtumas tarp Tarybos nustatytos ir prognozuojamos gamtinių dujų (produkto) kainos likusiam laikotarpiui, kurį galioja nustatyti gamtinių dujų tarifai, taip pat ankstesniais laikotarpiais susidarę skirtumai tarp prognozuotos ir faktinės gamtinių dujų (produkto) kainos, įvertinamas nustatant papildomą dedamąją prie gamtinių dujų skirstymo paslaugos kainos, taikomos buitiniams vartotojams, arba gamtinių dujų tiekimo įmonės prašymu gamtinių dujų tiekimo kainoje.

Atsižvelgdama į tai ir įvertinusi UAB „Ignitis“, AB agrofirmos „Josvainiai“, UAB „Intergas“, UAB „Gren Lietuva“ pateiktus duomenis dėl susidariusių skirtumų tarp nustatytos ir faktinės gamtinių dujų kainos 2022 m. įvertinus nustatytą ir 2022 m. sausio–rugsėjo mėn. faktinę gamtinių dujų įsigijimo kainą, 2022 m. spalio–gruodžio mėn. prognozuojamas kainas ir prognozuojamus patiekti kiekius, Taryba apskaičiavo pirmiau nurodytus papildomos dedamosios prie gamtinių dujų skirstymo paslaugos kainos kompensavimo dydžius, kuriuos siūloma nustatyti Nutarimo projekte Nr. 1, taip pat įtvirtinant nuostatas, kad dėl šių susidariusių skirtumų lėšos turi būti išmokėtos iki 2022 m. gruodžio 31 d. Papildomos dedamosios prie gamtinių dujų skirstymo paslaugos kainos kompensavimo dydžiai diferencijuojami pagal atskiras gamtinių dujų tiekimo įmones, kadangi skirtingoms gamtinių dujų tiekimo įmonėms dėl skirtingos jų veiklos apimties susidarė skirtingi skirtumai. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projekte Nr. 1 siūloma nustatyti papildomos dedamosios prie gamtinių dujų skirstymo paslaugos kainos kompensavimo dydžius su PVM ir be PVM. Siūloma nustatyti, kad papildomos dedamosios prie gamtinių dujų skirstymo paslaugos kainos kompensavimo dydis UAB „Ignitis“ būtų 0,57 Eur/m³ su PVM, UAB „Intergas“ – 1,1 Eur/m³ su PVM, UAB „Gren Lietuva“ – 0,65 Eur/m³ su PVM ir AB agrofirmos „Josvainiai“ – 0,52 Eur/m³ su PVM. Toks dydis be PVM atitinkamai būtų UAB „Ignitis“ – 0,471 Eur/m³, UAB „Intergas“ – 0,909 Eur/m³, UAB „Gren Lietuva“ – 0,537 Eur/m³, AB agrofirmos „Josvainiai“ – 0,43 Eur/m³. Šios papildomos dedamosios prie gamtinių dujų skirstymo paslaugos kainos kompensavimo suma už 2022 m. iš viso (visiems gamtinių dujų tiekėjams) sudarytų apie 59,54 mln. Eur be PVM ir 72,04 mln. Eur su PVM (tiksliai suma 72 041 692 Eur su PVM).

Dėl papildomos dedamosios prie elektros energijos persiuntimo paslaugos kainos ir papildomos dedamosios prie gamtinių dujų skirstymo paslaugos kainos, kuriomis įvertinami 2022 metais susidarę reguliaciniai skirtumai, kompensavimo buitiniams vartotojams padengti reikės 146 590 356 Eur su PVM).

Taryba, įvertinusi gamtinių dujų tiekėjų pateiktus gamtinių dujų tarifų buitiniams vartotojams projektus, jų pasikeitimą, palyginti su šiuo metu galiojančiais tarifais, prognozuojamą gamtinių dujų įsigijimo kainą 2023 m. I pusmetį, apskaičiavo gamtinių dujų tiekimo kainos, susijusios su gamtinių dujų įsigijimo sąnaudomis, dalies kompensavimo dydį, kuris užtikrintų, kad gamtinių dujų tarifai buitiniams vartotojams nuo 2023 m. sausio 1 d. nedidėtų daugiau kaip 38 proc. Atsižvelgiant į tai, Nutarimo projekte Nr.1 taip pat siekiama nustatyti gamtinių dujų tiekimo kainos, susijusios su gamtinių dujų įsigijimo sąnaudomis, dalies kompensavimo dydį, lygų 0,99 Eur/m³ su PVM arba atitinkamai 0,818 Eur/m³ be PVM. Gamtinių dujų tiekimo kainos daliai, susijusiai su gamtinių dujų įsigijimo sąnaudomis 2023 m. kompensavimo suma iš viso sudarytų apie 103,91 mln. Eur be PVM ir 125,73 mln. Eur su PVM.

Vadovaujantis Energetikos įstatymo 19² straipsnio 4 dalies nuostata, numatančia, kad dalinio kompensavimo laikotarpis negali būti ilgesnis kaip 6 mėnesiai, Nutarimo projekte Nr. 1 taip pat nustatoma, kad pirmiau minėti dalinio kompensavimo dydžiai taikomi nuo 2023 m. sausio 1 d. iki 2023 m. birželio 30 d.

Dalinio kompensavimo dydžių nustatymas be PVM bus reikalingas vėliau, Tarybai nustatant visuomeninio tiekimo kainų viršutines ribas ir tvirtinant 2023 m. I pusmečio gamtinių dujų kainas.

Išsamūs argumentai dėl kompensavimo dydžių ir jų apskaičiavimo pateikti Tarybos rašte. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos biudžeto lėšas ir skolinimosi galimybes 2022 metais ir į tai, kad reguliaciniai skirtumai yra susidarę šiais metais, lėšų išmokėjimas planuojamas iki 2022 m. gruodžio 31 d. Pažymėtina, kad vadovaujantis Energetikos įstatymo 19² straipsnio 3 dalimi, Taryba teikia informaciją Energetikos ministerijai ir Vyriausybei dėl galimų dalinio kompensavimo 1 kWh elektros

energijos ir (ar) 1 m³ gamtinių dujų dydžių, įvertinusi valstybės biudžeto lėšų sumą, numatytą daliniam kompensavimui, ir prognozuojamą elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų vartojimą. Taryba Energetikos ministerijai ir Vyriausybei pateikia informaciją apie konkrečiam daliniam kompensavimo dydžiui kompensuoti reikalingas valstybės biudžeto lėšas. Taigi, išmokamų lėšų dydis jų išmokėjimo metu bus apskaičiuotas Tarybos ir šia informacija disponuos Energetikos ministerija ir Vyriausybė, atskiros daliniam kompensavimui skirtų lėšų išmokėjimo sutarties tarp administratoriaus ir atitinkamų dalyvių siūloma nesudaryti, siekiant sumažinti administracinę naštą rinkos dalyviams.

Priėmus Nutarimo projektą, nenumatoma neigiamų teisinio reguliavimo poveikio pasekmių. Numatomas teigiamas poveikis elektros energijos tiekėjų veiklai ir elektros energijos ir gamtinių dujų vartotojams – dalinis kompensavimas bus vienodais principais taikomas visų tiekėjų buitiniams vartotojams, todėl nebus nei buitinių vartotojų, nei tiekėjų tarpusavio diskriminavimo, o tiekėjai galės planuoti savo ateities veiklos plėtros perspektyvas ir įprastai tęsti savo veiklą. Nutarimo projektas taip pat neturės neigiamos įtakos konkurencijai tarp nepriklausomų tiekėjų – tiekėjai ir toliau konkuruos savo siūlomais planais ir elektros energijos kaina buitiniams vartotojams. Dalinis kompensavimas turės teigiamą poveikį vartotojų finansinei padėčiai – vartotojams bus iš dalies sumažinta elektros energijos ir (ar) gamtinių dujų kaina.

Nutarimo projektas tiesiogiai neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų, nėra notifikuotinas Europos Komisijai.

Nutarimo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Nutarimo projektą parengė Energetikos ministerijos Energetikos konkurencingumo grupė (vadovas Karolis Švaikauskas, tel. +370 670 39 352, el. p. karolis.svaikauskas@enmin.lt, patarėja Aušra Grėbliūnaitė, tel. +370 602 46 290, el. p. ausra.grebliunaite@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 2 lapai.
2. Tarybos 2022 m. lapkričio 16 d. raštas Nr. R2-()-7331, 15 lapų.
3. Suinteresuotų institucijų pastabos, 23 lapai.

Energetikos ministras

Dainius Kreivys

A. Grėbliūnaitė, tel. 8 602 46 290, el. p. ausra.grebliunaite@enmin.lt